Luontokartoitus

DATACENTER KOUVOLA

30.4.2024

Luontokartoitus

Tekijät

Sara Tapola

sara.tapola@ains.fi

+358405518761

Vilja Juvonen

vilja.juvonen@ains.fi

Luontokartoitus

1 Kasvillisuus

Luontoarvio suoritettiin maastokäynnillä 19.4.2024. Kasvillisuuskartoitusta ei tehty ajankohdan vuoksi, mutta päälajit tunnistettiin.

Hankealue sijaitsee Kouvolassa Kymijoen rannalla, kiinteistön 286-423-20-20 pohjoisosassa. Hankealue rajautuu idästä Kymijokeen, pohjoisesta Lossitien ja lännestä Ratostien väliselle alueelle. Vastarannalla sijaitsevat Myllykosken vanhat tehtaat.

Hankealue on tasaista, maaperältään savea ja (Maanmittauslaitos, Suomen ympäristökeskus, Maaperä 1:20 000 – GTK) rannasta hiekkamoreenia ja kivikkoa (kartta 6). Alueella ei sijaitse happamia sulfiittimaita.

Alue on suurelta osin joutomaata (kuva 1). Puusto on kaadettu. Alueella on runsaasti erilaista pensaikkoa; pajukkoa, koivikkoa ja kuusen taimia. Kenttäkerroksessa runsaasti erilaisia heiniä ja ruohoja (mm. röyhyvihvilää) sekä putkilokasveja (mm. koiranputkea, vuohenputkea).

Kuva 1. Hankealueen luontoa. Kuva: Sara Tapola 2024

Alueen eteläpäässä tavattiin vieraslajeja kuten vuorenkilpeä, sinililjaa ja villiomenapuita sekä haittalajeiksi luokiteltua kurtturuusua, lupiinia sekä terttuseljaa.

Kymijoen varrella on lehtomainen kangasmetsätyyppinen metsäkaistale, missä kulki kävelypolku (kuva 2). Pääpuulajeina haapa, tervaleppä, kuusi ja jonkin verran koivua. Myös vaahteraa ja tammea esiintyi kohtalaisesti ja muutama pihtakuusi. Pensaskerrosta kohtalaisesti, pääasiassa rannan pajukkoa. Kenttäkerroksessa putkilokasveja (mm. vuohenputkea, koiranputkea), metsämansikkaa, valkovuokkoja, heiniä ja ruohoja. Pohjakerroksessa metsäsammalta.

Kuva 2. Hankealueen luontoa. Kuva: Sara Tapola 2024

Hankealueen välittömässä läheisyydessä ei ole viime vuosina tavattu uhanalaisia putkilokasveja tai sammaleita.

2 Eläimistö

Kymijoen ranta-alueilla on tunnistettu runsas hyönteislajisto ja näiden lisäksi useita juotikas-, kotilo- ja simpukkalajeja (Kymijoen vesi ja ympäristö ry:n tutkimusraportti no 576/2022). Hankealueella ei ole havaintoja uhanalaisista lajeista, mutta hankealueen lähialueilla, kolmen kilometrin säteellä on löydetty havaintoja erittäin uhanalaisista perhoslajeista (kaakonsurviaiskoista, viheryökkösestä, ruskopikkumittarista, kirjomaayökkösestä, lattamaamittarista, suomenmaanyökkösestä ja tulvamittarista) sekä erittäin uhanalaisista lintulajeista (tervapääsky, viherpeippo, varpunen, hömötiainen ja huuhkaja). Hankealueella on kaksi havaintoa vaarantuneesta naurulokista ja hankealueen ympäristössä on myös paljon havaintoja vaarantuneista perhoslajeista ja lintulajeista. Lisäksi Kymijoessa n. 500 m päässä yläjuoksulla on tavattu vaarantunutta kymisurviaista.

3 Suojelualueet

Alajalansuo-Hangassuo-Haukkasuo-Pilkkakorvenmäen (FI0401006) Natura2000-alue sijaistee hankealueelta 7,5 km etäisyydellä itään. Myllypuron luonnonsuojelualue sijaitsee hankealueen pohjoispuolella Kymijoen varrella, noin 6,3 km yläjuoksuun. Alue kuuluu METSO-ohjelmaan. Lisäksi hankealueen lähialueilla sijaitsee yksityisiä luonnonsuojelualueita. Luonnonsuojelualueet on merkitty karttaan 1.

Alajalansuo-Hangassuo-Haukkasuo-Pilkkakorvenmäen Natura-alue on kokonaisuus, jossa Alajalansuo-Hangassuo-Haukkasuo on valtakunnallisesti merkittävä suoalue. Suoyhdistymä on hyvin kehittynyt ja edustava suokokonaisuus. Suoalue on myös linnustollisesti monipuolinen. Pilkkakorvenmäki on Etelä-Suomen oloissa varsin luonnontilainen, vaihtelevasta maastotopografiasta johtuen kasvillisuudeltaan monimuotoinen metsäalue, joka sisältää monia vanhojen metsien tunnusmerkkejä, mm. runsaasti keloja ja maapuita.

Myllypuron suojelualue käsittää Myllypuron ympärillä sijaitsevan metsäalueen sekä puron. Myllypuron elinympäristöt ovat pääasiassa runsaslahopuustoista kangasmetsää, lehtoa ja pienveden lähimetsää. Monimuotoisuuden kannalta tärkeitä rakennepiirteitä ovat mm. puuston erirakenteisuus, vanhat ja kookkaat lehtipuut sekä lahopuut, joiden myötä linnusto on rikas.

Yksityisistä luonnonsuojelualueista Kuuselan vanha metsä (YSA237669) sijaitsee hankealueelta 5,7 km kaakkoon. Lisäksi Alajalansuo-Hangassuo-Haukkasuo-Pilkkakorvenmäen Natura-alueen läheisyydessä on useita yksityismaiden luonnonsuojelualueita, joista lähimmät ovat Iso-Penttisen luonnonsuojelualue (YSA249285) ja Halla-Sippolan Metso (YSA237661) noin 7,5 km päässä hankealueelta.

Lähimmät luonnonmuistomerkit ovat Haimiuuni ja Haimiuunin parikuuset Sipilänmäen pohjoispuolella noin 1,6 km päässä hankealueelta lounaaseen (lähde: Kouvolan karttapalvelu).

Kymijoen maakuntakaavassa on hankealueella sini-viheryhteystarvemerkintä, jonka tavoitteena on säilyttää ja kehittää olemassa olevia viheryhteyksiä Kymenlaaksossa. Merkintä on luonteeltaan kehittämisperiaatteellinen, ja sen lopullinen sijainti sekä leveys selviävät vasta yksityiskohtaisemman suunnittelun tasoilla (Kymenlaakson maakuntakaava 2040 Luonnonperintö, Kymenlaakson liitto).

Hankealue kuuluu Kymijokilaakson kulttuurimaisemaan. Selvitysalueelle sijoittuu vuosien 2010–2014 päivitys- ja täydennysinventointien perusteella arvokkaaksi ehdotettu maisema-alue, Kymijokilaakson kulttuurimaisema. Kohde perustuu valtioneuvoston vuoden 1995 periaatepäätöksellä valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltuun Kymijoen laakson maisema-alueeseen (MAO050014), joka sijoittuu hankealueen läheisyyteen, alueen pohjoispuolelle. Sen rajausta on tarkastettu ja laajennettu inventoinnin perusteella ja uusi, vuonna 2015 esitetty rajausehdotus kattaa selvitysalueen lähes kokonaisuudessaan. Inventointia ohjannut ympäristöministeriön asettama MAPIO-työryhmä on arvioinut maisema-alueen seuraavasti:

”Kymijokilaakson kulttuurimaisema on laaja ja arvokas kokonaisuus, jota luonnehtivat historiallinen maaseutuasutus kartanokulttuureineen, laajat viljelyalueet, monipuoliset luontokohteet sekä huomattavat teollisuusyhdyskunnat. Alueen kulttuurimaiseman olennaisimpia arvotekijöitä ovat laajat avoimet näkymät, monet perinteisestä kylä- ja elinkeinorakenteesta kertovat maisemat sekä kulttuurihistorialliset arvokohteet. Kymijokilaaksossa on useita merkittäviä luontokohteita, joiden arvot on turvattu erilaisin luonnonsuojelustatuksin.”

Hankealueen lähimmät valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) ovat Myllykosken teollisuusympäristö (kohde ID: 1479) 900 m hankealueelta etelään ja Anjalan

historiallinen ympäristö (kohde ID: 1282) hankealueelta 900 m pohjoiseen (kartta 3). Viiden kilometrin säteellä hankealueesta on useampia muinaisjäännöksiä. Lähin muinaisjäännös on kiinteä Ummeljoki (Ummeljoki) Rantakylän muinaisjäännös (1000013086) 2,7 km hankealueelta etelään. Paikalla ovat sijainneet Ummeljoen kylä ja Rantakylä (Museovirasto, Kulttuuriympäristön palveluikkuna).

4 Kymijoen veden laatu

Hankealue kuuluu vuoden 1990 valunta-aluejaon mukaisesti Kymijoen (14) päävesistöön, Myllykosken vl:n alueeseen (14.113) (kartta 5). Hankealue sijaitsee Kymijoen varrella, joka kuuluu Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueeseen. Vesienhoitoalue muodostuu Suomen alueelta Suomenlahteen laskevien jokien valuma-alueista. Vesialue on luonteeltaan hyvin jokimainen ja; lisäksi välillä on muutamia järvilaajentumia. Pintavesityypiltään Kymijoen alaosa on erittäin suuri kangasmaiden joki (tyyppi ESk). Kymijoen keskisyvyys on 9,5 metriä. Joen pituus Pyhäjärvestä mereen on noin 85 kilometriä. Vesi virtaa Pyhäjärvestä mereen Kymijoen keskivirtaamalla noin kolmessa vuorokaudessa. Pitkänajan keskivirtaama (MQ 1981-2020) on Kuusankoskella 316 m3/s. Maakäyttöä hallitsevat Kymijoen alaosalla metsät ja pellot. Suoalueita on vähän, mikä näkyykin Kymijoen veden kirkkautena (Nakari H. 2024. Kymijoen vesi ja ympäristö ry:n julkaisu no 320/2024: Kymijoen alaosan koskipaikkojen pohjaeläintarkkailu vuonna 2022).

Kymijoen pääuoman ekologinen tila on hyvä, mutta voimakkaasti muutettu (paikkatieto.ymparisto.fi/vesikartta, Kymijoen -Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma 2022–2027). Kymijoki on luokiteltu voimakkaasti muutetuksi vesimuodostumaksi, sillä joessa on allastuneisuutta ja uoman muutoksia ja sinne on rakennettu nousuesteitä (Kymijoen -Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma 2022–2027). Pintavesien ekologinen tilan arviointi eli luokittelu tehdään biologisten, fysikaalis-kemiallisten ja hydrologis-morfologisten laatutekijöiden pohjalta.

Pintavesien kemiallinen tila määräytyy suhteessa EU:n listaamien prioriteettiaineiden ympäristönlaatunormeihin ja luokkia on kaksi: hyvä ja huono. Ympäristölaatunormit aiheuttavat hyvää huonomman kemiallisen tilan kaikissa Suomen pintavesissä, kuten myös Kymijoessa (Kymijoen -Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma 2022–2027). Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueella merkittävimmät haitallisten aineiden aiheuttamat ongelmat ovat korkeat polykloorattujen dioksiinien ja furaanien sekä elohopean pitoisuudet Kymijoen sedimenteissä. Lähivuosina alueen suurilla vesialueilla (mm. Kymijoen reitti ja Kokemäenjoen reitti) pitoisuudet ovat kuitenkin laskeneet huomattavasti.

Kymijoen kautta mereen tulevasta typpikuormituksesta noin 87 % syntyy vesistön yläosalla. Kiintoaineen ja fosforin ainevirtaamasta 60–70 % on peräisin Kymijoen yläosalta. Joen alaosalla valtaosa kiintoaine- ja fosforikuormituksesta tulee hajakuormituksesta (Jäntti P. ym. 2024. Kymijoen vesi ja ympäristö ry:n julkaisu no 316/2023: Kymijoen alaosan vedenlaadun yhteistarkkailu vuonna 2022).

5 Pohjavesialueet

Hankealue ei sijaitse pohjavesialueella (kartta 4). Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueella lähes kaikki talousvesikäyttöön vettä ottavat vedenottamot käytävät pohjavettä. Alueella on vedenhankintaa varten tärkeitä pohjavesialueita, joista lähimpänä sijaitsevat Takamaan (2,9 km luoteeseen) sekä Karjalankulma Peräkankaan (3,4 km itään) pohjavesialueet, jotka on luokiteltu vedenhankintaa varten tärkeiksi pohjavesialueiksi (I). Lisäksi lähistöllä on kaksi muuta

pohjavesialuetta, Keltakangas (etelään) ja Värälä (luoteeseen), jotka on luokiteltu muiksi vedenhankintakäyttöön soveltuviksi pohjavesialueiksi (2).

Lähimmät pohjavedenottamot ovat Kymen Vesi Oy:n Kaipiaisen vedenottamo ja Sippolan vedenottamo, jotka kuuluvat luokkaan I-luokka, vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue. Kaipiainen sijaitsee noin 22 km hankealueelta koilliseen ja Sippola noin 13 km hankealueelta kaakkoon (lähde: Kouvolan kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelma, 2011).

6 Kalasto

Kymijoki on Etelä-Suomen merkittävin vaelluskalajoki. Joki laskee Itämereen Kymenlaaksossa. Kymijoen alkuperäinen lohikanta tuhoutui 1900-luvulla joen patoamisen ja teollisuuden jätevesipäästöjen takia. Lohi palautettiin Kymijokeen 70-luvun lopulla, kun jokeen istutettiin Nevajoen lohta. Istutetun lohen lisäksi Kymijokeen nousee vuosi vuodelta enemmän joen omaa, luonnonkudusta syntynyttä ns. kymiläistä lohta. Nykyisin Kymijoki tuottaa suuren osan nousulohista luonnossa syntyvistä poikasista. Lohikantaa hoidetaan säännöllisesti kunnostuksilla, soraistutuksilla sekä pienpoikasistutuksilla.

Kymijoen alimmissa padoissa on kolme kalatietä, joita pitkin kaloilla on mahdollisuus nousta patojen yläpuolisille lisääntymisalueille. Kaksi näistä sijaitsee Langinkoskenhaarassa ja yksi Korkeakoskenhaarassa (kalastajankymijoki.fi). Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueella elohopean kaukokulkeuma ja elohopea joen pohjasedimenteissä kertyvät osittain myös kaloihin.

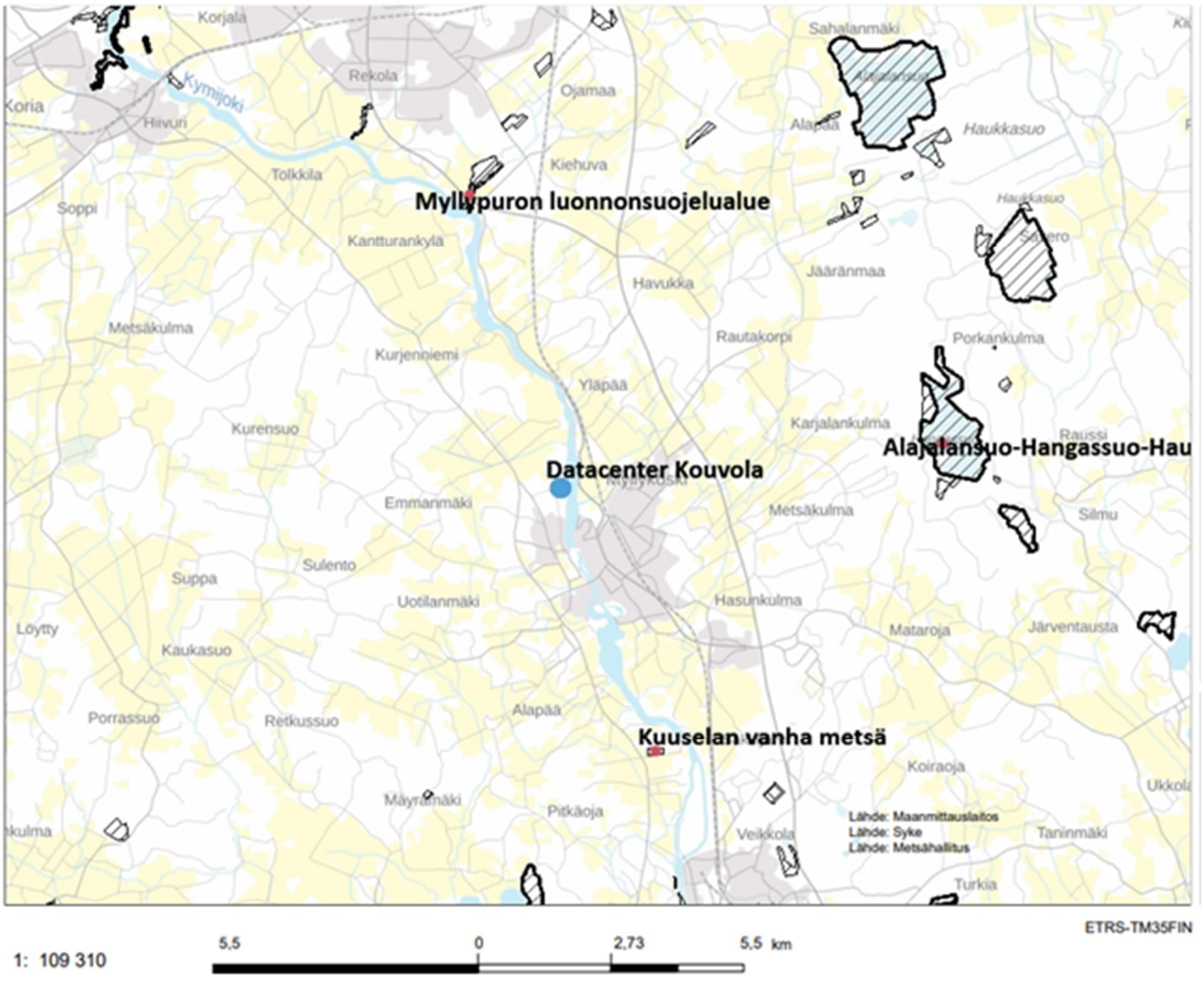
7 Pohjaeliöt

Kymijoen ranta-alueilla on tunnistettu useita juotikas-, kotilo- ja simpukkalajeja (Kymijoen vesi ja ympäristö ry:n tutkimusraportti no 576/2022). Lähin havaintopiste pohjaeliöille on noin 500 m päässä hankealueelta yläjuoksuun. Havaintopisteessä on havaittu simpukkalajeja; hernesimpukkaa, sysijokisimpukkaa ja pikkujärvisimpukkaa. Hankealueen lähistöllä Kymijoessa ei ole tehty havaintoja uhanalaisista pohjaeliöstön lajeista lukuun ottamatta vaarantunutta kymisurviaista.

Kartat

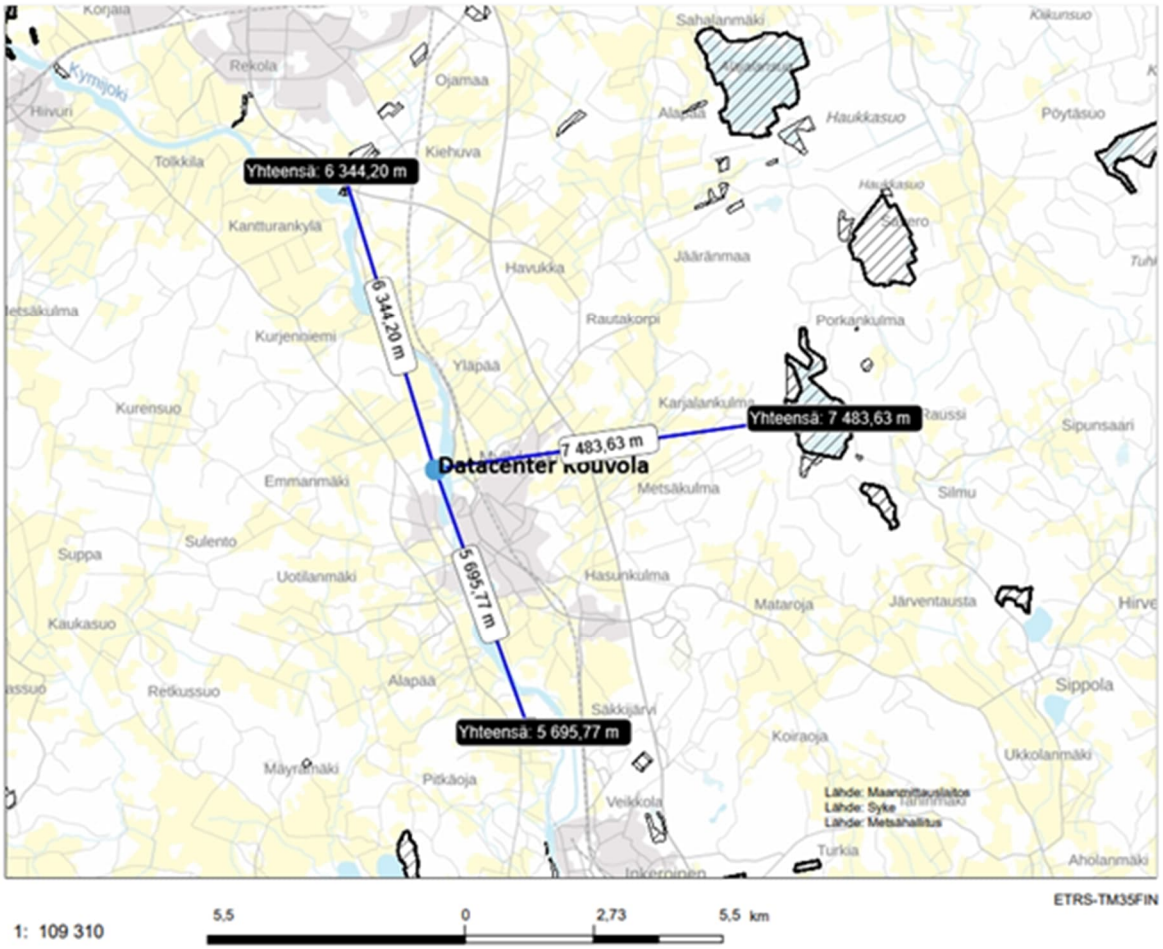
Kartta 1A: Hankealueen lähimmät luonnonsuojelualueet.

Paksulla viivalla Natura2000-alue Alajalansuo-Hangassuo-Haukkasuo-Pilkkakorvenmäki (etäisyys 7,4 km). Ohuella viivalla muut alueen luonnonsuojelualueet. Myllypuron luonnonsuojelualue hankealueen pohjoispuolella (etäisyys 6,3 km) kuuluu METSO-ohjelmaan. Kuuselan vanha metsä hankealueelta kaakkoon (etäisyys 5,7 km) on yksityinen luonnonsuojelualue.

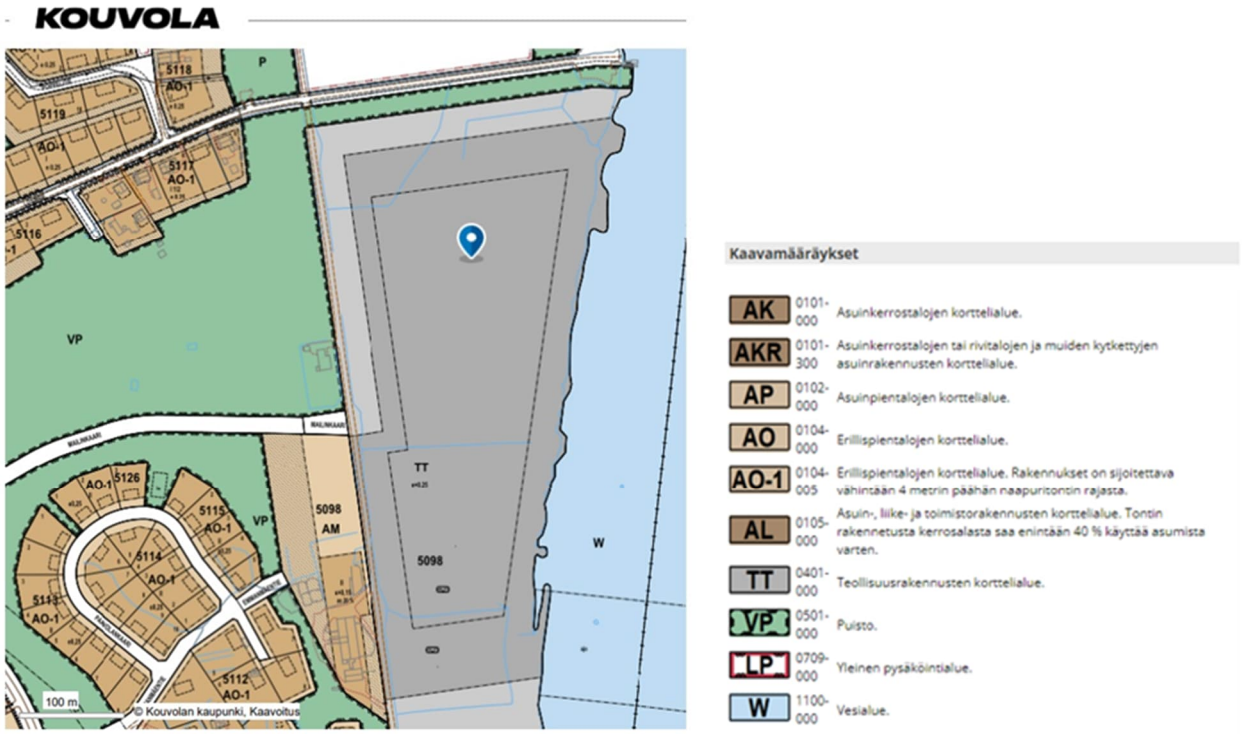
Lähde: Ympäristökarttapalvelu Karpalo. Karttapohja ja tiedot: Maanmittauslaitos, Syke, Metsähallitus.

Kartta 1B: Hankealueen lähimmät luonnonsuojelualueet. Paksulla viivalla Natura2000-alue Alajalansuo-Hangassuo-Haukkasuo-Pilkkakorvenmäki (etäisyys 7,5 km). Ohuella viivalla muut luonnonsuojelualueet. Myllypuron luonnonsuojelualue hankealueen pohjoispuolella (etäisyys 6,3 km) kuuluu METSO-ohjelmaan. Kuuselan vanha metsä hankealueelta kaakkoon (etäisyys 5,7 km) on yksityinen luonnonsuojelualue.

Lähde: Ympäristökarttapalvelu Karpalo. Karttapohja ja tiedot: Maanmittauslaitos, Syke, Metsähallitus.

Kartta 2A: Asemakaava

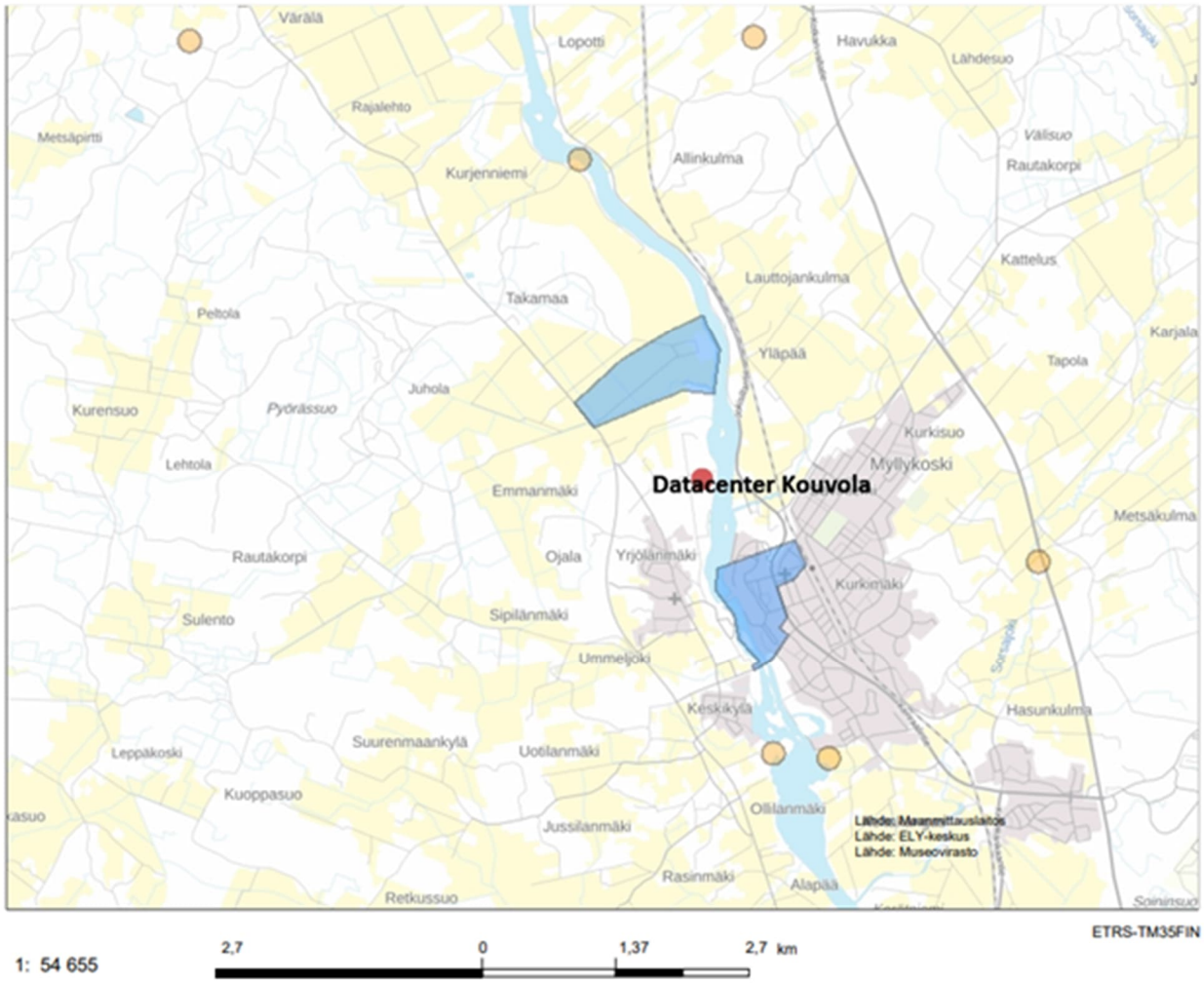
Lähde: Kouvolan karttapalvelu (asiointi.fi). Asemakaava.

Kartta 2B: Asemakaava (Suurempi mittakaava)

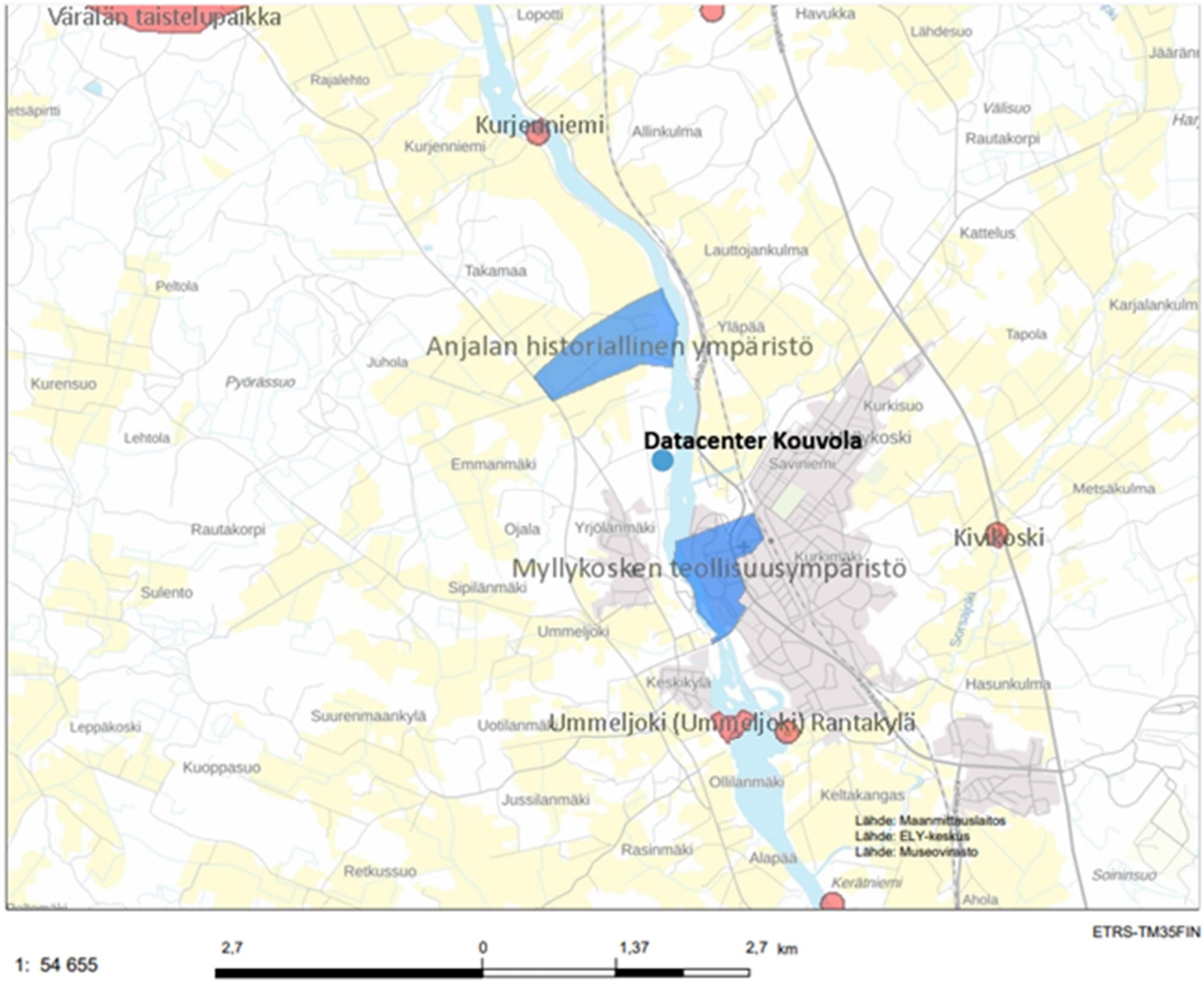
Lähde: Kouvolan karttapalvelu (asiointi.fi). Asemakaava.
Huomio: Alueelle ei ole vireillä uutta asemakaavaa.

Kartta 3A: Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt ja muinaisjäännökset. Rakennetut kulttuuriympäristöt sinisellä: Myllykosken teollisuusympäristö hankealueelta etelään (etäisyys 900 m) ja Anjalan historiallinen ympäristö hankealueelta pohjoiseen (etäisyys 900 m). Muinaismuistot keltaisella. Lähin muinaisjäännös on kiinteä Ummeljoki (Ummeljoki) Rantakylän muinaisjäännös hankealueelta etelään (etäisyys 2,7 km).

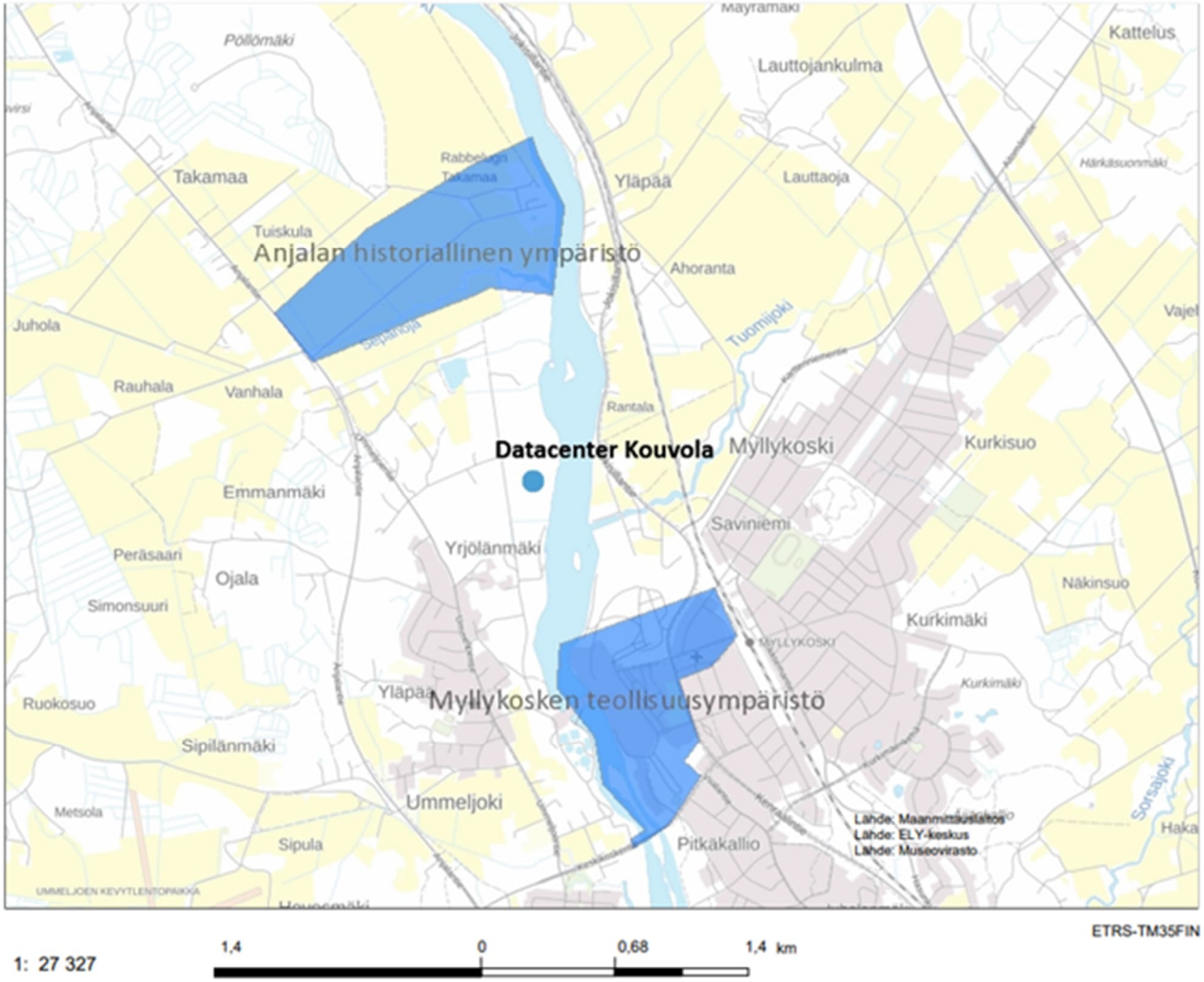
Lähde: Ympäristökarttapalvelu Karpalo. Karttapohja ja tiedot: Maanmittauslaitos, ELY-keskus, Museovirasto.

Kartta 3B: Rakennetut kulttuuriympäristöt ja muinaisjäännökset. Sinisellä: Myllykosken teollisuusympäristö hankealueelta etelään (etäisyys 900 m) ja Anjalan historiallinen ympäristö hankealueelta pohjoiseen (etäisyys 900 m). Muinaismuistot oranssilla. Lähin muinaisjäännös on kiinteä Ummeljoki (Ummeljoki) Rantakylän muinaisjäännös hankealueelta etelään (etäisyys 2,7 km).

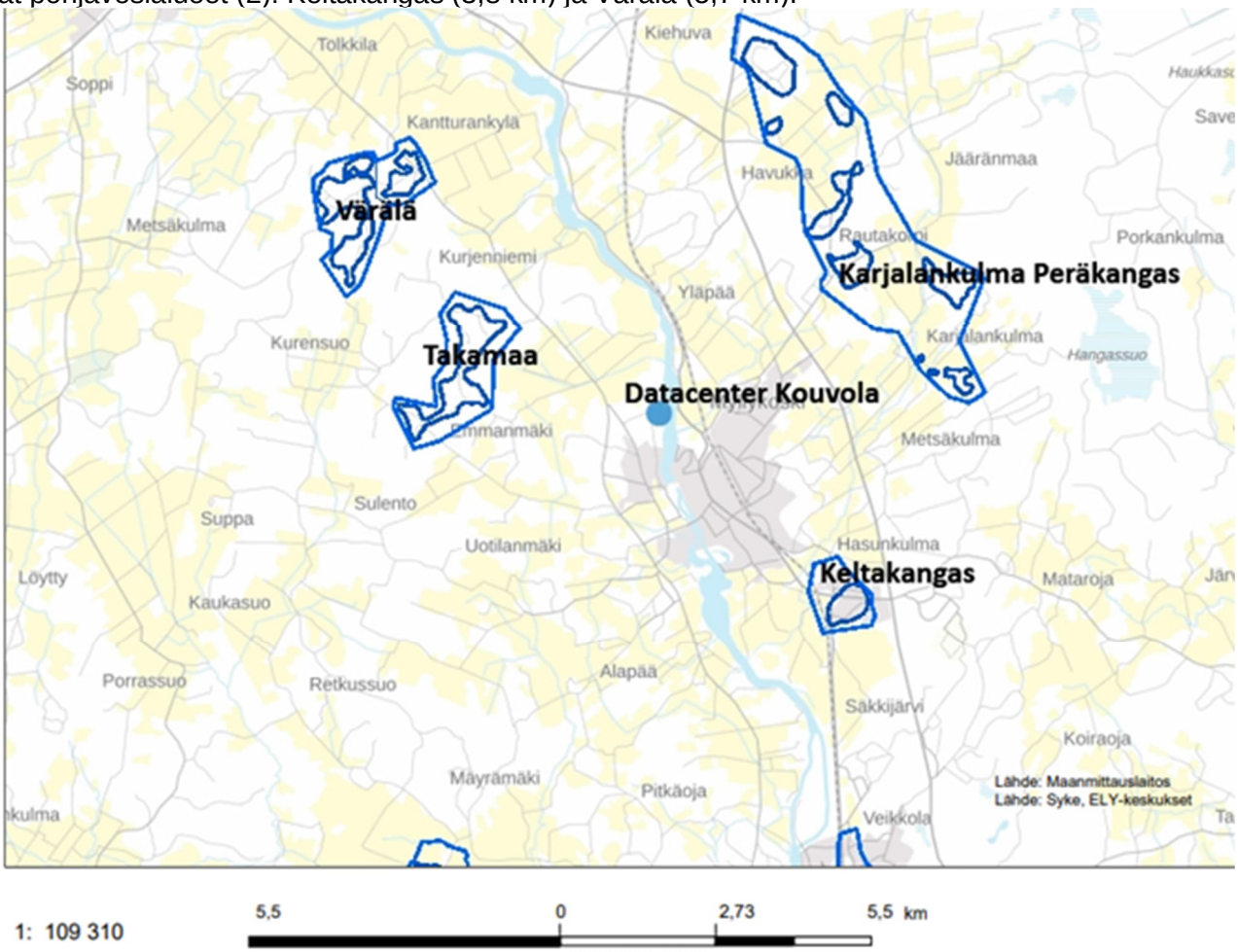
Lähde: Ympäristökarttapalvelu Karpalo. Karttapohja ja tiedot: Maanmittauslaitos, ELY-keskus, Museovirasto.

Kartta 3C: Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. Rakennetut kulttuuriympäristöt sinisellä: Myllykosken teollisuusympäristö hankealueelta etelään (etäisyys 900 m) ja Anjalan historiallinen ympäristö hankealueelta pohjoiseen (etäisyys 900 m).

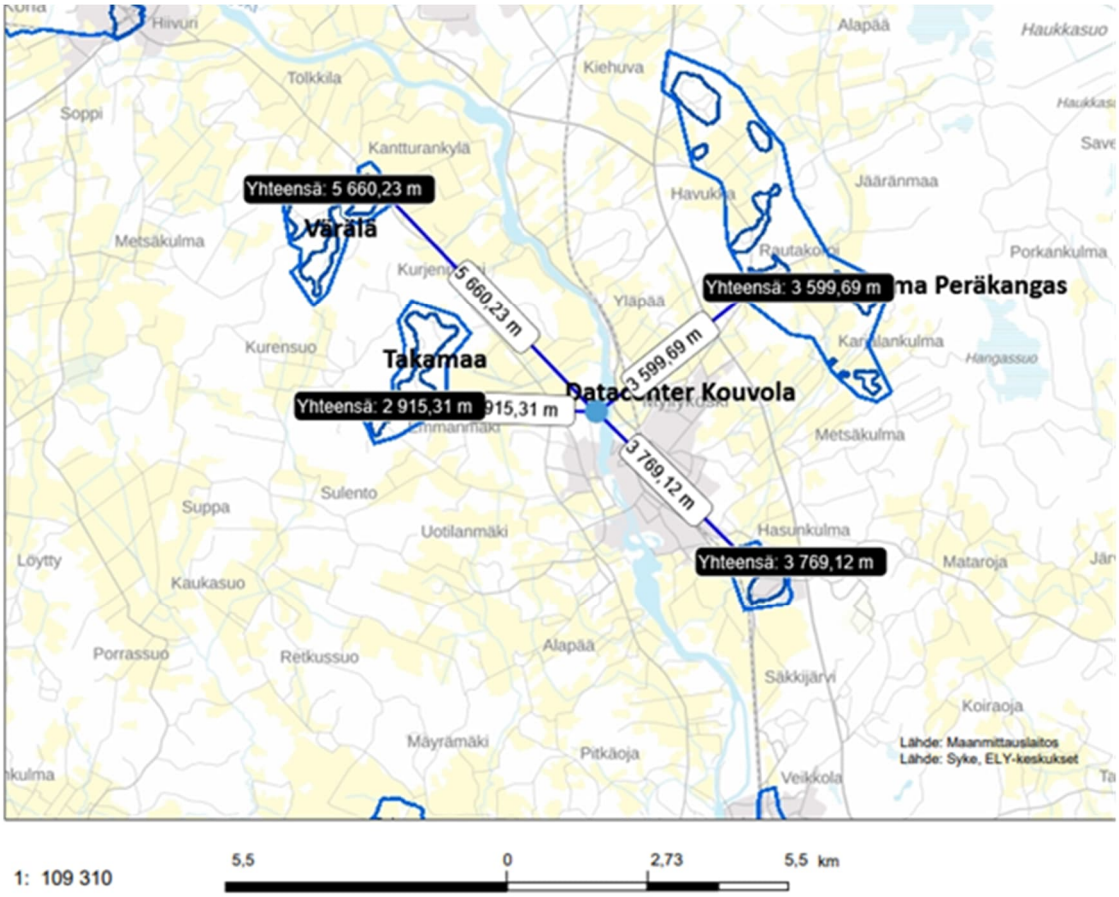
Lähde: Ympäristökarttapalvelu Karpalo. Karttapohja ja tiedot: Maanmittauslaitos, Museovirasto.

Kartta 4A: Pohjavesialueet. Lähimmät vedenhankintaa varten tärkeät pohjavesialueet (1): Takamaa (2.9 km), Karjalankulma Peräkangas (4 km). Lähimmät muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat pohjavesialueet (2): Keltakangas (3,8 km) ja Värälä (5,7 km).

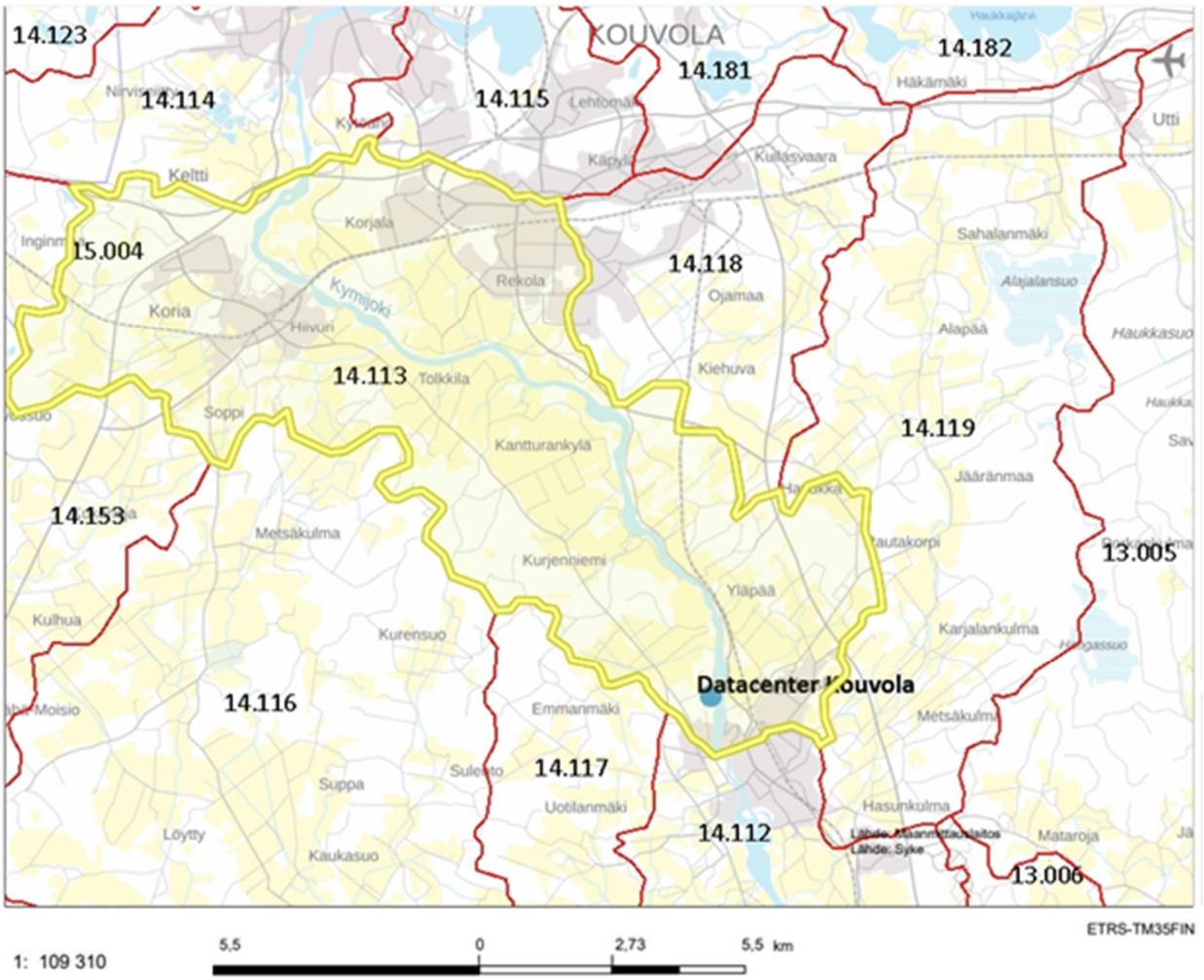
Lähde: Ympäristökarttapalvelu Karpalo. Karttapohja ja tiedot: Maanmittauslaitos, Syke, ELY-keskukset.

Kartta 4B: Pohjavesialueet. Lähimmät vedenhankintaa varten tärkeät pohjavesialueet (1): Takamaa (2.9 km), Karjalankulma Peräkangas (4 km). Lähimmät muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat pohjavesialueet (2): Keltakangas (3,8 km) ja Värälä (5,7 km).

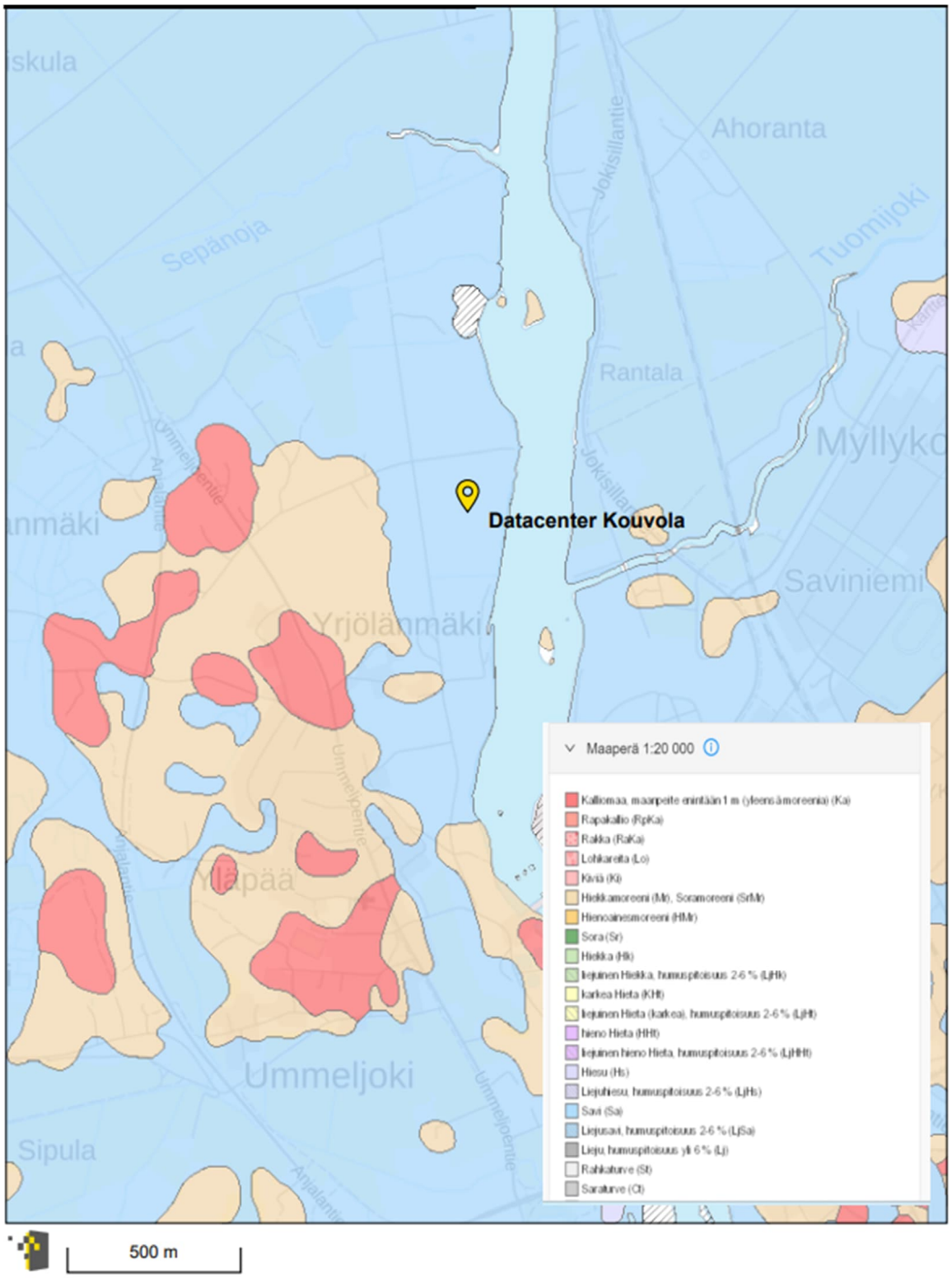
Lähde: Ympäristökarttapalvelu Karpalo. Karttapohja ja tiedot: Maanmittauslaitos, Syke, ELY-keskukset.

Kartta 5: Valuma-aluejako 1990. Hankealue sijaitsee Kymijoen (14) päävesistössä, Myllykosken vl:n alueella (14.113).

Lähde: Ympäristökarttapalvelu Karpalo. Karttapohja ja tiedot: Maanmittauslaitos, Syke.

Kartta 6: Maaperäkartta

Lähde: Paikkatietoikkuna, Maaperä 1:20 000 (Geologian tutkimuskeskus). Karttapohja: Taustakartta.